

Spis treści

WPROWADZENIE

Część I

SAMOTNE RODZICIELSTWO W LITERATURZE PRZEDMIOTU I STATYSTYCE

Rozdział 1

SYTUACJA SPOŁECZNA I EKONOMICZNA RODZIN NIEPEŁNYCH W POLSCE

1. Zagadnienia definicyjne. Bezpośrednie przyczyny powstawania rodzin niepełnych i typologia
2. Charakterystyka demograficzna i społeczno-zawodowa rodzin niepełnych
3. Warunki życia rodzin niepełnych
 - 3.1. Uwarunkowania
 - 3.2. Dochody rodzin niepełnych
 - 3.3. Wydatki w rodzinach niepełnych
 - 3.4. Spożycie artykułów żywnościowych
 - 3.5. Warunki mieszkaniowe i wyposażenie w dobra trwałego użytku
4. Dzieci w rodzinach niepełnych. Problemy wychowawcze. Zaspokojenie potrzeb rozwojowych
 - 4.1. Problemy wychowawcze
 - 4.2. Zaspokojenie potrzeb rozwojowych dzieci
 - 4.3. Potrzeby edukacyjne
 - 4.4. Potrzeby w zakresie kultury
 - 4.5. Potrzeby w zakresie wypoczynku
 - 4.6. Potrzeby zdrowotne
- Podsumowanie

Rozdział 2

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE RODZIN NIEPEŁNYCH. STAN I UWARUNKOWANIA

1. Wykluczenie – koncepcje, wymiary, wskaźniki
2. Rodzaje wykluczenia rodzin niepełnych
 - 2.1. Ubóstwo jako obszar wykluczenia materialnego rodzin niepełnych
 - 2.2. Deprywacja materialna jako obszar ubóstwa wielowymiarowego
 - 2.3. Wykluczenie z rynku pracy
 - 2.4. Wykluczenie z życia społecznego i z dostępu do usług społecznych
 - 2.5. Inne rodzaje wykluczenia – ujęcie porównawcze
3. Rodzaje wykluczenia i ich zasięg według województw w Polsce
4. Ubóstwo i wykluczenie rodzin niepełnych w krajach UE i w Polsce – zasięg i przyczyny
5. Dziedziczenie statusu przez młodą generację
- Podsumowanie

Rozdział 3

POLITYKA RODZINNA NA RZECZ RODZIN NIEPEŁNYCH W POLSCE

1. Świadczenia społeczne
 - 1.1. Świadczenia rodzinne
 - 1.2. Alimenty i świadczenia alimentacyjne
 - 1.3. Renty rodzinne
2. Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej
3. Wpływ świadczeń rodzinnych na sytuację dochodową i redukcję ubóstwa wśród osób samotnie wychowujących dzieci
 - 3.1. Cechy społeczno-demograficzne gospodarstw domowych osób samotnie wychowujących dzieci
 - 3.2. Struktura gospodarstw domowych pobierających świadczenia według cech społeczno-demograficznych w roku 2012 i rodzaju świadczenia
 - 3.3. Sytuacja dochodowa gospodarstw domowych osób samotnie wychowujących dzieci
 - 3.4. Wpływ świadczeń rodzinnych na sytuację dochodową oraz redukcję ubóstwa rodzin
4. Świadczenia w naturze
5. System podatkowy

6. Dostęp do usług opiekuńczych
 7. Działania samorządów: wspieranie zatrudnienia samotnych rodziców (dokumenty strategiczne, programy specjalne)
 8. Działania NGO
 9. Działania sądów rodzinnych (orzekanie o sprawach rodzinnych, opiece nad dziećmi, alimentach)
- Podsumowanie

Rozdział 4

RODZINY NIEPEŁNE I POLITYKA RODZINNA W UNII EUROPEJSKIEJ (NA PRZYKŁADZIE WYBRANYCH KRAJÓW)

1. Rodziny niepełne w UE – skala i dynamika zjawiska oraz jego ogólne uwarunkowania
 - 1.1. Cechy rodzin niepełnych
 - 1.2. Problemy rodzin niepełnych: zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym
 2. Samotne rodzicielstwo w polityce Unii Europejskiej
 3. Krajowe polityki wobec rodzin niepełnych w wybranych krajach
 - 3.1. System wsparcia dla rodzin niepełnych w Irlandii
 - 3.2. Wsparcie rodzin niepełnych w Wielkiej Brytanii
 - 3.3. Wsparcie rodzin niepełnych we Francji
- Podsumowanie

Część II

SAMOTNE RODZICIELSTWO A ZAGROŻENIE UBÓSTWEM I WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM W ŚWIETLE BADAŃ

Rozdział 5

CEL I METODY BADAŃ

1. Cele badań, ich zakres i hipotezy badawcze
2. Zastosowana metodologia
 - 2.1. Teren badań
 - 2.2. Metoda badawcza i struktura narzędzia badawczego
 - 2.3. Próba badawcza
 - 2.4. Zakres przedmiotowy badania jakościowego
3. Charakterystyka respondentów badań ilościowych

Rozdział 6

SAMOTNI RODZICE – KIM SĄ, JAK ŻYJĄ?

1. Przyczyny samotnego rodzicielstwa
 2. Sytuacja dzieci
 3. Uczestnictwo drugiego z rodziców w wychowaniu dzieci; kontakty, pomoc
 4. Sytuacja osobista osób samotnie wychowujących dzieci; plany na przyszłość
 5. Materialne warunki życia
- Posumowanie, czyli: czy możemy mówić o wykluczeniu społecznym badanych rodzin?

Rozdział 7

STRATEGIE ŻYCIOWE SAMOTNYCH RODZICÓW – JAK SOBIE RADZĄ W TRUDNYCH SYTUACJACH

1. Najważniejsze problemy osób samotnie wychowujących dzieci
2. Własna aktywność na rzecz poprawy sytuacji finansowej
 - 2.1. Aktywność zawodowa osób samotnie wychowujących dzieci
 - 2.2. Dodatkowe starania o poprawę sytuacji finansowej
3. Korzystanie ze wsparcia, czyli strategie kryzysowe. Czy instytucje wspierają aktywność samotnych rodziców?
 - 3.1. Instytucjonalni „adresaci” starań o poprawę sytuacji finansowej
 - 3.2. Formy pomocy
 - 3.3. Powiatowe urzędy pracy jako instytucje aktywizujące?
4. Radzenie sobie z trudnościami związanymi z opieką i wychowaniem dzieci

5. Radzenie sobie z problemami emocjonalnymi przez osoby samotnie wychowujące dzieci
6. Środowiskowe sieci wsparcia
7. Ocena systemu pomocy i postulaty zmian
8. Podsumowanie – jakie strategie życiowe dominują wśród samotnych rodziców?

Rozdział 8

OSOBY SAMOTNIE WYCHOWUJĄCE DZIECI W SYTUACJACH EKSTREMALNYCH – PENSJONARIUSZKI DOMÓW SAMOTNYCH MATEK

1. Pensjonariuszki domów samotnych matek – kim są?
 - 1.1. Charakterystyka demograficzno-społeczna
 - 1.2. Sytuacja osobista – dotychczasowe ścieżki życia
 - 1.3. Środowisko pochodzenia
 - 1.4. Sytuacja dzieci
 - 1.5. Przyczyny zamieszkania w DSM
 - 1.6. Strategie i plany na przyszłość
2. Warunki życia w DSM – jak mieszkają, jak żyją?
 - 2.1. Warunki materialne pobytu w DSM
 - 2.2. Zasady funkcjonowania DSM
 - 2.3. Relacje między mieszkańcami
 - 2.4. Relacje między mieszkańcami DSM a personelem
3. Pomoc na rzecz usamodzielnienia się – jaką pomoc otrzymują?
 - 3.1. Zadania DSM
 - 3.2. Formy pomocy udzielanej przez badane DSM
 - 3.3. Strategie DSM stosowane w celu usamodzielniania się matek samotnie wychowujących dzieci

Rozdział 9

OŚRODKI POMOCY SPOŁECZNEJ JAKO PODSTAWOWY PODMIOT POLITYKI RODZINNEJ NA RZECZ SAMOTNYCH RODZICÓW

1. Przyczyny udzielania pomocy osobom samotnie wychowujących dzieci
2. Samotni rodzice jako beneficjenci systemów pomocy
3. Formy pomocy. Adekwatność i skuteczność działań
4. Zasady funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej
5. Propozycje zmian w systemach pomocy
 - 5.1. Zmiany w polityce społeczno-gospodarczej
 - 5.2. Zmiany w polityce społecznej i rodzinnej wobec rodzin niepełnych
 - 5.3. Zmiany w warunkach funkcjonowania ośrodków
- Podsumowanie – jak wygląda pomoc rodzinom niepełnym udzielana w systemie pomocy społecznej

Rozdział 10

ROLA POWIATOWYCH URZĘDÓW PRACY W AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ SAMOTNYCH RODZICÓW

1. Zakres i formy wsparcia bezrobotnych, w tym bezrobotnych samotnie wychowujących dzieci, w świetle ustawy o instytucjach rynku pracy i promocji zatrudnienia
2. Charakterystyka osób samotnie wychowujących dzieci i ich postawy wobec aktywizacji zawodowej
3. Sposoby i cele zgłaszania się samotnych rodziców po pomoc do PUP
4. Formy pomocy udzielane przez PUP
 - 4.1. Ustawowe formy pomocy
 - 4.2. Inicjatywy własne PUP
5. Zasady funkcjonowania urzędów pracy
 - 5.1. Podstawowe determinanty funkcjonowania
 - 5.2. Współpraca PUP z innymi instytucjami
6. Ocena skuteczności rozwiązań systemowych i propozycje zmian
 - 6.1. Ocena skuteczności podejmowanych działań
 - 6.2. Ocena skuteczności form aktywizacji zawodowej
 - 6.3. Propozycje zmian

Podsumowanie – jak wygląda pomoc rodzinom niepełnym w aktywizacji zawodowej

Rozdział 11

DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA RZECZ SAMOTNYCH RODZICÓW

1. Kim są beneficjenci?
 - 1.1. Charakterystyka demograficzna beneficjentów
 - 1.2. Postawy i strategie życiowe osób samotnie wychowujących dzieci
 2. Sposoby zgłaszania się po pomoc do organizacji
 3. Przyczyny zgłaszania się po pomoc i skala pomocy
 4. Ocena wykorzystania przez beneficjentów otrzymanej pomocy
 5. Formy udzielanej pomocy
 6. Zasady funkcjonowania organizacji
 - 6.1. Mechanizm funkcjonowania organizacji i stosowane zasady pracy z beneficjentami
 - 6.2. Bariery rozwoju działalności w badanych organizacjach
 - 6.3. Współpraca z innymi instytucjami
 7. Ocena działań systemowych i propozycje zmian
 - 7.1. Ocena działań systemowych
 - 7.2. Propozycje zmian
- Podsumowanie – na jaką pomoc NGO mogą liczyć samotni rodzice?

Rozdział 12

„SAMOTNE RODZICIELSTWO – MOJE ŻYCIE” na kanwie pamiętników samotnych matek

1. Przyczyny samotnego macierzyństwa
2. Skutki psychiczne i zdrowotne rozpadu rodziny dla samotnej matki i dzieci
3. Skutki materialne rozpadu rodziny
 - 3.1. Dochody i gospodarowanie dochodem oraz wydatki
 - 3.2. Zaspokojenie potrzeb bytowych, edukacyjnych i zdrowotnych dzieci
4. Relacje wewnątrzrodzinne: matka i dzieci
5. Sytuacja dzieci w szkole i w środowisku rówieśniczym
6. Wykluczenie rodzinne i towarzyskie
7. Aktywność zawodowa i wykluczenie z rynku pracy
8. Godzenie pracy z obowiązkami rodzinnymi
9. Wykluczenie z usług społecznych, w tym usług opieki nad dzieckiem
10. Starania własne w celu poprawy sytuacji materialnej i w walce z wykluczeniem społecznym
11. Pomoc rodziny i instytucji, w tym świadczenia z tytułu śmierci współmałżonka i alimenty
12. Ocena polityki państwa wobec rodzin niepełnych z dziećmi
13. Postrzeganie samotnych rodziców przez społeczeństwo w opinii autorek pamiętników

ZAKOŃCZENIE

Podsumowanie – wnioski – propozycje

BIBLIOGRAFIA

SUMMARY